

OSNOVA I: Legislativní rámec pro inkluzivní vzdělávání v ČR

Edukace dětí žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- koncepční změny po r. 1989 - integrace a inkluze do všech typů škol a školských zařízení

východiska

- nerozlišování dětí na handicapované a intaktní
- zaměření se na dítě v celé šíři jeho osobnosti a sociálních vztahů (v minulosti zaměření na postižení, lékařská terminologie) – postižení jako dimenze, zaměření na potřeby – speciální vzdělávací potřeby

„Slovníček“

- speciální vzdělávací potřeba (special educational needs)
- žák/ student/ dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (3 skupiny dle RVP ZV, 2007)
- speciálně pedagogická podpora
- integrace – začleňování
  - Individuální integrace
  - Skupinové integrace
- inkluze – „ je normální být jiný“

Integrace

- Akceptace rozdílnosti
- Speciální vzdělávací potřeby
- Individuální vzdělávací plány

Inkluze

- Rozdílnost je přínosem
- Individuální vzdělávací potřeby
- Celoškolský přístup

Vzdělávací potřeby - inkluze

- Spojen s kvalitou života jedinec s postižením
- Vzdělání je jedním z předpokladů úspěšného sociálního začlenění
- Školní neúspěch zakládá sociální vyčleňování
- Školní neúspěch ovlivňuje budoucí kvalitu života
- Předcházet vytváření bariér ve vzdělávání (školnímu neúspěchu)
- Snižovat rizika sociální exkluze
- Stěžejní působení je v podmínkách škol hlavního proudu

PREVENCE RIZIKA ŠKOLNÍHO NEÚSPĚCHU**Základní koncepční a legislativní dokumenty*****Koncepční materiály***

- Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – Bílá kniha (2001)

Zákony

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), novelizace: zákon č. 49/2009 Sb., v aktuálním znění zákona

č. 472/2011 Sb., v platnost 1. ledna 2012

- Zákon č. 563/ 2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Základní koncepční a legislativní předpisy II.

Vyhlášky

- Vyhláška č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostí plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.
- Novela vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.
- Novela vyhlášky 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.
- Základní koncepční a legislativní předpisy III.
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009-2012, č.j. 37/2009-61
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení, č.j. 20 006/2007-51
- Základní koncepční a legislativní předpisy VI.

Vzdělávací programy

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – RVP PV
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením – RVP ZV a RVP ZV–LMP
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální – RVP ZŠS
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola – RVP PRŠ

Informace MŠMT

- Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence

Zásady a cíle vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Rovný přístup ke vzdělání bez jakékoli diskriminace
- Zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce
- Vzájemná úcta, respekt, solidarita a důstojnost
- Všeobecný rozvoj osobnosti s důrazem na poznávací, sociální, morální, mravní a duchovní hodnoty

Práva dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- Právo na vzdělávání o obsahu, formách a metodách odpovídajících potřebám a možnostem těchto osob, včetně hodnocení, přijímání a ukončování vzdělávání
- Právo na vytvoření podmínek pro vzdělávání
- Právo na poradenskou pomoc školy

- Právo na pomoc školského poradenského zařízení
- Právo na bezplatné užívání speciálních učebnic, speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek, poskytovaných školou
- Právo na vzdělávání alternativními komunikačními prostředky (dorozumívání prostřednictvím znakové řeči, psaní Braillovým písmem a náhradních způsobů dorozumívání)
- Možnost prodloužení vzdělávání středního a vyššího ředitelem školy

Osoba/žák/student se zdravotním postižením

- mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus, vývojové poruchy učení nebo chování

Osoba/žák/ student se zdravotním znevýhodněním

- zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování

Osoba/ žák/ student se sociálním znevýhodněním

- rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy
- nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova
- postavení azylanta či účastníka řízení o udělení azylu

Speciální vzdělávací potřeby zjišťují školská poradenská zařízení (PPP, SPC)

Doporučuji prostudovat

- PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. 401 s. ISBN 9788073151980. s. 11 – 23, konkrétněji k jednotlivým postižením s. 23 – 36 – projdeme v průběhu semestru
- souhrnně MŠMT <http://www.msmt.cz/socialni-programy/vzdelavani-zaku-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami>
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením – RVP ZV a RVP ZV-LMP <http://rvp.cz/informace/dokumenty-rvp/rvp-zv>
- aktuální informace k dokumentům na webu MŠMT <http://www.msmt.cz/dokumenty>